

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα ρούχα είναι παντού: πολλαπλασιάζονται μέσα στις ντουλάπες μας, κατακλύζουν τις μπουτίκ, παρουσιάζονται σαν αντικείμενα πόθου στα περιοδικά, δημιουργούν κοινωνικούς κώδικες, προσφέρονται, ανταλλάσσονται και μας παίρνουν τα μυαλά τις ημέρες των εκπτώσεων... Ωστόσο, η διαρκής παρουσία τους, που υποθάλλεται από ένα γενικό, συνεχώς αυξανόμενο ενδιαφέρον, μπορεί να επισύρει την έκπληξή μας και να μας κάνει να αναρωτηθούμε: γιατί, άραγε τα ρούχα κατέχουν τόσο σημαντική θέση στη ζωή μας; Τι είναι αυτό το κάτι παραπάνω που μας υπόσχονται, μέσα από τις σιωπηλές πτυχώσεις τους; Τι κενό προσπαθούμε με αυτόν τον τρόπο να καλύψουμε και τι θέλουμε να δείξουμε στους άλλους; Πώς τα χρησιμοποιούμε, τις περισσότερες φορές, εν αγνοία μας;

Αυτά και άλλα ερωτήματα, που κρύβονται πίσω από τη σχέση μας με τα ρούχα, μας απασχόλησαν ένα απόγευμα εκπτώσεων και ξέφρενης σπατάλης ενώ ταυτόχρονα μάς διαπερνούσε ένα ελαφρύ αίσθημα ενοχής: από πού πήγαζε αυτό το πάθος για τα ρούχα που μας ώθησε εκείνη την ημέρα στην Ιταλία, Ιούλιο μήνα, να φύγουμε από το Μουσείο Ουφίτσι της Φλωρεντίας για να τρέξουμε στις εκπτώσεις; Ποια ήταν η φύση αυτής της υπερδιέγερσης, το μυστικό αυτής της μεθυστικής απόλαυσης; Απόλαυση της εποχής μας; Αναμφίβολα, αλλά όχι μόνο, διότι το ρούχο είναι, πρώτα

απ' όλα, είδος πρώτης ανάγκης. Ο άνθρωπος είναι το μοναδικό είδος που ανανεώνει καθημερινά το περιβλήμα του. Και η επιλογή αυτή δεν είναι ποτέ εντελώς τυχαία, ακόμη κι αν πιστεύουμε πως δεν δίνουμε ιδιαίτερη σημασία στο τι φοράμε. Με τον ίδιο τρόπο, το να φοράμε τα ίδια ρούχα κάθε μέρα μπορεί επίσης να αποκαλύπτει, άθελά μας, πολλά για τον εαυτό μας. Χίλιες δυο ιστορίες μάς περνούσαν από το μυαλό, κι έτσι οι βασικοί άξονες του βιβλίου είχαν τεθεί.

Το αν βάζουμε πάντα το ίδιο φόρεμα, το αν φοράμε μόνο μαύρα, το αν είμαστε φανατικοί οπαδοί του shopping, το αν φυλάμε σαν κάτι πολύτιμο ρούχα ανθρώπων που χάθηκαν, αποτελούν όλα παραδείγματα ενδυματολογικής συμπεριφοράς τα οποία σκιαγραφούν μια προσωπική σχέση με το ρούχο, διαφορετική κάθε φορά, στα πλαίσια της οποίας η προσωπική ιστορία έχει τον πρώτο λόγο. Κάτι το φαινομενικά ασήμαντο αποκαλύπτει πολύ προσωπικές και άγνωστες εκδηλώσεις των επιθυμιών μας. Το ένδυμα, αυτό το δεύτερο δέρμα, ανήκει συγχρόνως στο μέσα και στο έξω, προστατεύει τον προσωπικό χώρο και παράλληλα ανοίγεται στην κοινωνία και τις σχέσεις. Το ρούχο βρίσκεται στο όριο και συνδέει το υποκείμενο με τον κόσμο, μπορεί να κρύψει το υποκείμενο ή, αντίθετα, να το αποκαλύψει.

Ο τρόπος ενδυμασίας σχετίζεται με μια ιστορία: αποτέλεσμα προσωπικής επιλογής που καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από την προσωπική μας πορεία, η ενδυμασία δείχνει, με τον τρόπο της, το περιθώριο ελευθερίας του ατόμου σε σχέση με τους δικούς του, την οικογένειά του αρχικά, αλλά και με τους ομοίους του, τις κοινωνικές του συναστροφές. Το ρούχο ακολουθεί το νήμα της δόμησης του εαυτού μας, αποκαλύπτει τη σχέση με την εικόνα μας. Ανα-

δεικνύει τις πτυχές της αποτυχίας ή της επιτυχίας στην οικοδόμηση του ναρκισσισμού. Στο ρούχο αποτυπώνονται τα ίχνη των διαδοχικών ταυτίσεων, καθώς και η ανάμνηση των πρώτων σχέσεων με τους άλλους.

Όμως, αυτή η αποκρυπτογράφηση της σχέσης μας με τα ρούχα δεν είναι δυνατή παρά μόνο μέσα σ' ένα ορισμένο πλαίσιο, για ένα άτομο που εμπλέκεται σε μια ιστορία. Το θέμα δεν είναι να πούμε: «Πες μου πώς ντύνεσαι να σου πω ποιος είσαι», αλλά να βοηθήσουμε τον αναγνώστη, μέσα από παραδείγματα που προσφέρει η καθημερινή ζωή, να ακολουθήσει κάποιους δρόμους σκέψης ως προς ένα στοιχείο που θεωρείται ήσσονος σημασίας.

Οι ιστορίες που συνδέονται με την παιδική ηλικία διαφωτίζουν κάποια από τα ζητήματα που σχετίζονται με την ενδυματολογική επιλογή που κάνουν οι γονείς για τα παιδιά τους. Το ρούχο κρύβει στις ίνες του τη μνήμη της πρώτης μητρικής φροντίδας. Η μητέρα ντύνει το παιδί της σύμφωνα με μια οικογενειακή παράδοση που διακατέχεται από όνειρα, επιθυμίες και αισθήματα ματαιώσης. Μέσα από το ρούχο, οι γονείς αφήνουν το αποτύπωμά τους στο σώμα του παιδιού, το διαμορφώνουν ασυνείδητα σύμφωνα με την επιθυμία τους. Το μεγαλώνουν, άραγε, σαν μωρό, σαν μικρομέγαλο, σαν πρωταθλητή με λαμπρή περιβολή; Τα ρούχα φέρουν τα στίγματα αυτών των ζητημάτων, και το παιδί θα ανακαλύψει τη σημασία τους μέσα από το βλέμμα των άλλων, όταν θα εγκαταλείψει τους κόλπους της οικογένειας για να ενταχθεί στο σχολείο και στην κοινωνία των παιδιών. Είναι η ηλικία της πρώτης κοινωνικοποίησης και τα ρούχα του δεν πρέπει για κανένα λόγο να το κάνουν να ξεχωρίζει από τα άλλα παιδιά αλλά, αντίθετα, να το βοηθήσουν να γίνει ένα με την ομάδα. Στην εφηβεία, το

ρούχο συνοδεύει τη δοκιμασία της ηλικίας αυτής και επιτρέπει στον έφηβο να κρύψει ή να φανερώσει την υπό διαμόρφωση σεξουαλική του ταυτότητα. Ο έφηβος βρίσκεται αντιμέτωπος με το ζήτημα της αυτονόμησης από τους γονείς του. Το ένδυμα μετατρέπεται σε όπλο αυτής της οικειοποίησης του εαυτού, πολλαπλασιάζοντας τους κώδικες και τις αναφορές στην ομάδα των ομοίων. Οι ερωτικές σχέσεις φέρνουν αναστάτωση και ανατρέπουν τα δεδομένα: το ρούχο ελκύει ή αποκρύπτει, αποκαλύπτει τις φαντασιώσεις μέσα στο ζευγάρι. Καμιά φορά, στις φιλικές σχέσεις συμβαίνει να ανταλλάσσουμε, μέσω του ρούχου, διαφορετικά συναισθήματα. Με την πάροδο του χρόνου, το πένθος και οι απώλειες αφήνουν πίσω τους ρούχα-αναμνήσεις, οι συνήθειες παγιώνονται. Μια ηλικιωμένη κυρία που αρχίζει και χάνει τα λογικά της αναζητά παρηγοριά στα όμορφα στολίδια.

Από το κοριτσάκι ντυμένο αγορίστικα έως το φόρεμα που αρμόζει στις περιστάσεις, τα ρούχα καταγράφουν, μέρα με τη μέρα, τις χαρές και τις λύπες μας. Οι ιστορίες είναι άπειρες, όπως και η ποικιλομορφία της ενδυματολογικής μας συμπεριφοράς. Ίσως αυτές οι σκέψεις σας βοηθήσουν να ξεδιαλύσετε, έστω και λίγο, το μυστήριο...